

[Time:3.00 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 (A) Answer the following: (Any 5) (10)

i) Public finance	ii) Fiscal policy
iii) Direct tax	iv) Progressive tax
v) External debt	vi) Productive debt
vii) Revenue deficit	viii) Fiscal deficit

(B) Choose the correct option for the following: (Any 10) (10)

- Public finance mainly considers government's ----- and -----
 - Income & Expenditure
 - Saving & Investment
 - Import & export
 - Profit & Loss
- Individuals or organizations in the private sector always think ----- when making various decisions about their financial affairs.
 - Long-run period
 - Short run period
 - Medium term period
 - Profit
- When the government's expenditure is higher than the government's revenue, the Government Issue new currency and covers the expenditure, which is called -----
 - Public debt
 - Deficit finance
 - Overdraft facility
 - Capital formation
- Tax is the ----- payments to the government.
 - Optional
 - Mandatory
 - Substitute
 - Sometimes
- The government has to do a lot of work for the welfare of people through -----
 - Public works Department
 - Public finance
 - Welfare state
 - Various works
- Which is the main source of public revenue?
 - Tax
 - Grants
 - Commercial income
 - Administrative income

- vii) ----- classification of public expenditure provides a clear idea about how the public funds are spent.
- Functional
 - Revenue
 - Transfer
 - Planned
- viii) ----- expenditure is recurring in nature.
- Capital
 - Transfer
 - Non-transfer
 - Revenue
- ix) ----- relates to the expenditure against which there is no corresponding return.
- Transfer expenditure
 - Non-transfer expenditure
 - Planned expenditure
 - Unplanned expenditure
- x) ----- is an estimate of the government's expenditure and revenue for a fiscal year.
- Fee
 - Balance Sheet
 - Receipt
 - Budget
- xi) The concept of 'functional finance' was developed by -----.
- J.M.Keynes
 - David Ricardo
 - A.P.Lerner
 - Amartya Sen
- xii) In ----- , the government makes deliberate changes in its taxation and expenditure policies.
- Compensatory Fiscal Policy
 - Discretionary Fiscal Policy
 - Automatic Stabilisers
 - Contra-cyclical Fiscal Policy

Q.2 Attempt **any two** from the following. (20)

- Discuss the scope of public finance.
- Elaborate the functions of public finance.
- Write a note on market failure.

Q.3 Attempt **any two** from the following. (20)

- Explain the sources of public revenue.
- Discuss the four important canons of taxation given by Adam Smith.
- Write an explanatory note on shifting of tax.

Q.4 Attempt **any two** from the following. (20)

- Discuss the effects of public expenditure.
- Explain the meaning and significance of public expenditure.
- Discuss the various methods of debt repayment.

Q.5 Attempt **any two** from the following.

- A) Explain the features of functional finance.
- B) Explain the types of fiscal policy.
- C) Discuss the different types of public budget.

(20)

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ अ) खालील बाबींवर टीप लिहा. (कोणत्याही ५)

i) सार्वजनिक वित्त

iii) प्रत्यक्ष कर

v) बाह्य कर्ज

vii) महसुली तूट

ii) वित्तीय धोरण

iv) प्रगतीशील कर

vi) उत्पादक कर्ज

viii) राजकोषीय तूट

(१०)

ब) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा. (कोणतेही १०)

i) सार्वजनिक आयव्ययात प्रामुख्याने सरकारचे ----- आणि ----- यांचा विचार केला जातो.

a) उत्पन्न व खर्च

b) बचत व गुंतवणूक

c) आयात व निर्यात

d) नफा व तोटा

ii) खाजगी आयव्ययात व्यक्ती किंवा संस्था जेव्हा त्यांच्या आर्थिक घडामोडींबाबत विविध निर्णय घेतात तेव्हा नेहमी ----- चा विचार करतात.

a) दिर्घकाळाचा

b) अल्पकाळाचा

c) मध्यमकाळाचा

d) नफ्याचा

iii) जेव्हा सरकारच्या उत्पन्नापेक्षा सरकारचा खर्च जास्त असतो तेव्हा सरकार नवीन नोटा छापते आणि खर्च भागविते त्याला ----- असे म्हणतात.

a) सार्वजनिक कर्ज

b) तुटीचा अर्थभरणा

c) अधिकर्ष सवलत

d) भांडवल निर्मिती

(१०)

- iv) कर हे सरकारला द्यावे लागणारे ----- सक्तीचे देणे आहे.
- ऐच्छिक
 - सक्तीचे
 - पर्यायी
 - कधी- कधी
- v) ----- च्या माध्यमातून सरकारला जनतेच्या कल्याणाची अनेक कामे करावी लागतात.
- सार्वजनिक बांधकाम विभाग
 - सार्वजनिक आयव्यय
 - कल्याणकारी राज्य
 - विविध कामे
- vi) सार्वजनिक महसूलाचा सर्वात मोठा मार्ग कोणता आहे?
- कर
 - अनुदान
 - व्यापारी उत्पन्न
 - प्रशासकीय उत्पन्न
- vii) सार्वजनिक खर्चाचे ----- वर्गीकरण सार्वजनिक निधी कसा खर्च केला जातो याची स्पष्ट कल्पना देते.
- कार्यात्मक
 - महसूल
 - हस्तांतरण
 - नियोजित
- viii) ----- खर्च हा निसर्गात आवर्ती असतो.
- भांडवल
 - हस्तांतरणीय
 - अहस्तांतरणीय
 - महसूल
- ix) ----- हा त्या खर्चाशी संबंधित असतो ज्याच्या बदल्यात कोणताही परतावा मिळत नाही.
- हस्तांतरणीय खर्च
 - अहस्तांतरणीय खर्च
 - नियोजित खर्च
 - अनियोजित खर्च
- x) ----- हा एका आर्थिक वर्षासाठी सरकारच्या खर्चाचा आणि महसूलाचा अंदाज आहे.
- फी
 - ताळेबंद
 - पावती
 - अर्थसंकल्प

xi) कार्यात्मक वित्त' ही संकल्पना ----- ने विकसित केली होती.

- a) जे. एम. केन्स
- b) डेव्हिड रिकार्डो
- c) ए. पी लर्नर
- d) अमर्त्य सेन

xii) ----- मध्ये, सरकार आपल्या कर आकारणी आणि खर्चाच्या धोरणांमध्ये जाणीवपूर्वक बदल करते.

- a) भरपाई देणारे वित्तीय धोरण
- b) विवेकात्मक वित्तीय धोरण
- c) स्वयंचलित स्टॅबिलायझर्स (स्थिर करणारा)
- d) विरोधाभासी (उलट चक्रिय) वित्तीय धोरण

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सार्वजनिक वित्ताच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
- ब) सार्वजनिक वित्ताची कार्ये विस्तृत करा.
- क) बाजार अपयशावर टीप लिहा.

(२०)

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सार्वजनिक महसुलाचे स्रोत स्पष्ट करा.
- ब) अँडम स्मिथ यांनी प्रतिपादित केलेल्या करारोपणाच्या चार महत्वाच्या तत्वांची चर्चा करा.
- क) कराचे स्थानांतरण यावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.

(२०)

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सार्वजनिक खर्चाच्या परिणामांची चर्चा करा.
- ब) सार्वजनिक खर्चाचा अर्थ आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- क) कर्ज परतफेडीच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा.

(२०)

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) कार्यात्मक वित्ताची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) राजकोषीय धोरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) सार्वजनिक अर्थसंकल्पाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

(२०)
